

Izhaja:

10., 20. in 30. dan vsakega meseca; ako je ta dan nedelja ali praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 10 kr. od garmond-vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto za bolj premožne 2 goldinarja; za manj premožne rodoljube pa 1 gld. 50 kr.

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvu „Mira“ v Celovcu.

Leto XIV.

V Celovcu, 20. malega srpana 1895.

Štev. 20.

Pozor!

Glavna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda vršila se bo letos v četrtek dne 8. velikega srpana (avgusta) v Kranji, na katero že danes vse koroške podružnice posebno opozarjamo. Nadejati se je, da bodo iste letos z ozirom na bližino kraja na tem važnem shodu polnoštevilno zastopane. Ako si ktera koroških podružnic do zdaj ni še izvolila svojih zastopnikov, naj to nemudoma stori, da ne bo prepozno. Vspored zborovanju priobčimo v prihodnji številki. Na veselo svidenje torej na ta dan v staroslavnem slovenskem Kranju!

Dr. Lueger proti Ogrom.

Dr. Lueger je res pravi mož, kakoršnega Avstrija potrebuje, krščanski, pravičen, domoljuben in srčen. On hodi ravno pot in si upa vsakemu med očči povedati, kar mu gre. On se ne boji ne Judov, ne brezverskih framazonov in tudi ne oholih Madjarov. Znano je, kako so se nemški liberalci pobotali in dogovorili z Madjari, da so našo slavno in mogočno Avstrijo razcepili v dve polovici. Ker nemški liberalci niso več sami zamogli brzdati vseh avstrijskih narodov, prepustili so Ogorskemu Madjarom, druge, zapadne dežele so pa še sebi pridržali, češ, mi bomo gospodovali nad Čehi, Poljaki, Slovenci in Dalmatinci, na izhodu pa naj Madjari strahujejo Hrvate, Slovake, Srbe, Rumunce in Saksone. V zapadni (avstrijski) polovici se je kmalu pokazalo, da nemški liberalci tudi Poljakom, Čehom in Slovincem niso več kos; močnejši pa so Madjari, ki v zvezi z Judi s kruto silo tlačijo narode na Ogorskem in Hrvaškem. Nemški liberalci vidijo vse krivice, ki jih ogerski, nemadjarški narodi trpijo, pa oni jih ne grajajo z nobeno besedo, nasprotno jih le odobrujejo in si še vedno domišljujejo, da bodo tudi oni v zapadni polovici staro moč in oblast nazaj dobili in jo z madjarsko in judovsko pomočjo tudi ohranili. Zavolj tega se Madjarom nočejo za-

meriti in zagovarjajo vse njihove krivice. Še nemški Saksonec na Ogorskem se jim ne smilijo, ki morajo pred brezobzirnimi Madjari tudi mnogo trpeti. Drug vzrok, da Madjare zagovarjajo, je pa ta, ker na Madjarskem vladajo Judi in brezverci ter katoliško cerkev zatirajo; ravno tega si želijo tudi naši liberalci, zato so veseli, da na Ogorskem gospodujejo Judi, Madjari in prostozidarji, ker ima na teh tudi avstrijsko brezverstvo in judovstvo svojo zaslombo. Z eno besedo, dualizem se naslana na pregovor, da roka roko umiva; nemški liberalci in madjarski liberalci si drug drugemu pomagata, da branita Jude in brezverce, zatirata pa vsak po svojih močeh katoliško cerkev in sploh krščanstvo, slovanske narode in Rumune. Za to se pa ti sebičneži ne zmenijo, da je vsled dualizma naša država oslabiljena in v veliko nevarnost postavljena. Veliko močnejša bi bila Avstrija, ko bi se v se m njenim národom pustil svobodni razvoj. Samo Nemcem, Madjarom in Judom se daje svobodni razvoj, da zamorejo rasti, se razcvitati in krepiti, se omikati in svoje blagostanje zboljšati. Ti troji narodi pa štejejo skupaj le kakih 16 do 17 milijonov duš, med tem ko šteje celo cesarstvo z Bosno 42 milijonov, torej je 25 milijonov drugih ljudij, več ko polovica, ki so v kot potisnjeni, da nima enakih pravic, ne morejo rasti in se tako razvijati in krepčati, kakor bi se, če bi imeli svobodo in enakopravnost. Kaj bi se reklo o kmetu, ki bi le polovico svojih njiv obdelal in posejal, drugo polovico pa zanemarl in v ledino pustil? Gotovo bi bil to slab gospodar. Ravno tako je za naše cesarstvo dualizem slaba državna oblika, slaba politika, ker se več ko polovica prebivalcev v rasti in napredku ovira in zadržuje. Dualizem pa Avstrijo tudi v nevarnost postavlja; kajti če je v kaki državi veliko nezadovoljnih ljudij, taka država je v veliki nevarnosti, če bi prišel sovražnik v deželo; namesto da bi vsi skupno branili svojo domovino, bodo nezadovoljniji rajši s sovražniki potegnili. Pri Slovincih se sicer kaj takega ni bati, nihče pa ne vé, kaj bi se v tem slučaju zgodilo v ogerskih in čeških deželah. Kdor je tedaj pravi avstrijski domoljub in zvest podložnik Habsburške cesarske hiše, tak mora biti nasprotnik dualizma. Tak mož je tudi doktor Lueger. On je nasprotnik dualizma in sedanje vlade kot kristjan, kot pravičen mož in kot zvest Avstrijanec; in sicer kot

kristjan zato, ker ogerska vlada deluje v smislu brezvercev zoper krščanstvo in katoliško cerkev; kot pravičen mož zato, ker ogerska vlada grdo zatira nemadjarske narode; kot zvest Avstrijanec pa zato, ker je dualizem za Avstrijo škodljiv in nevaren in ker ogerska vlada na tihem podpira puntarske Košutovce. Vse to vejo tudi nemški liberalci, pa oni molčijo in vse prikrivajo, ker niso odkritosrčni domoljubi, ker jim je več za svoj žep in svojo mogočnost, kakor za Avstrijo. Dr. Lueger je pa pravičen mož in je še le pred kratkim v državnem zboru silno oestro govoril zoper ogerske Madjare in Jude. Očital jim je, kako hočejo oni celo cesarstvo komandirati in celo naše zunanje zadeve, med tem ko se v naši (avstrijski) državni zbornici o zunanjih zadevah še govoriti ne sme. Rekel je, da Rusija, Rumunija in Srbija ne morejo naše prijateljice biti, dokler imajo pri nas prvo besedo Judi in Madjari, ki Ruse sovražijo in dražijo, domače Rumunce in Srbe pa zatirajo. Očital je ogerski vladi, kako grdo se je obnašala nasproti papeževemu odposlancu nadškofu Agliardiju. Povdarjal je, da moramo mi Avstrijanci za skupne zadeve veliko preveč plačati v primeri z Ogri. Od vsacega goldinarja, ki se porabi za vojake, moramo mi 70 kr. plačati, Ogri pa, ki se tako radi bahajo s svojim bogastvom in ki hočejo povsod prvo besedo imeti, plačajo le 30 kr. od goldinarja. To je velika krivica, ki je nam vsled Beustove pogodbe naložena, zato se mora ta pogodba spremeniti. Ogerski Judi in Madjari komandirajo pri železnicah, kje se morajo zidati in kje se ne smejo, oni imajo prvo besedo v vojaških zadevah, mi pa smemo le pridno plačevati in molčati; to je res sramota za nas. Dualizem se mora odpraviti. On se je naredil po pruski vojski, ker so Madjari našega cesarja izdali in se s Prusom zvezali; tudi tisti minister Beust, ki je dualizem naredil, ni bil Avstrijanec, ampak tujec; on naših razmer ni poznal. Ogri nam tudi v gospodarskem oziru škodo delajo, kjer le morejo; naša vlada je pa vsaka preslaba in preboječa, da bi jim nasproti stopila. Ogerski Judi izdeljujejo največ tistega popačenega vina, kterelega prodajajo za slepo ceno in s tem uničujejo naše vinograde. Tudi pri varenju smrdljivega žganja so oni prvi mojstri. Kar pa še ne pokvarijo s silo ali goljufijo, to pokončajo s svojo nemarnostjo. Zdaj so k nam zatrosili svinjsko kugo,

Huda luknja.

(Spisal Radojca.)

Redkokteremu izmed prijaznih bralcev je znan kraj s tem čudnim imenom. Kdor pa je že potoval čez Slovenjigradec na Velenje, spominjal se še bode skalnate votline — Hude luknje.

Značaj Hudi luknji je kraški. Kakor izginevajo na Krasu vode pod zemljo in se pozneje zopet prikažejo, tako tudi v Hudi luknji. Na Krasu kakor tukaj najdemo se kapniške jame s krasnimi kapniki takozvanimi stalagmiti in stalagtitii.

Ako te zanima, dragi čitatelj, ogledati si to čudo, sprémi me iz staroslavnega Korotana v zeleno Štirijo. Pot naju pelja iz Spod. Dravobora čez Slovenjigradec in dalje po lepi Mislinjski dolini. Na gornjem koncu te doline je prijazna vas Št. Lenart in Mislinjske fužine. Od tod vodi cesta mej hribi proti južni strani. Na strmem griču na desni od ceste štrlé v zrak razvaline Valdeškega gradu. Od daleč naju sedaj že pozdravljajo plešasti skalnati velikani Hude luknje. Hladna sapa nama véje nasproti in briše pôt z vročega čela. Še eden cestni ovinek in že naju obdajajo strme skale ob obeh stranéh. Komaj je dovolj prostora za potok Pako, ki šumi tukaj po skalovji. Cesta je vsekana v skalo in zaradi nezadovoljnega prostora zelo ozka. Impozanten je pogled, ki se nama sedaj odpré. Cela soteska s svojo divje-romantično lepoto leži pred nama. Okó se ne more dovolj nadviti temu naravnemu krasu. Na spodnjem delu soteske zagledava že od daleč temno duplino,

iz ktere spoznava polutemne obrise kamnitega spomenika. To je spomenik nadvojvode Ivana ali kakor ga tukajšno prebivalstvo imenuje „princ Johann“. Na dva metra visoki plošči je zgoraj utisnjen bronast profil nadvojvode glave, pod njo pa nemšk napis, ki ti pové, da je to cesto gradil nadvojvoda Ivan pred 70 leti. Spomenik je zagrajen od sprednje strani s težkimi železnimi verigami. Z nasprotne strani gleda doli s strme skale mična lesena hišica s preprosto zunanostjo. Radovednost naju vleče k nji. Pot vodi čez most. A komaj prideva čez potok in okoli skale, na kateri je omenjena hišica, kar se nama odpre preveličasten pogled. Pred nama je velikansk uhod v skalnato votlino, iz ktere pribuči šumeč potok. Očarana bova obstala in molčé občudovala mogočno Stvarnikovo roko. Lesena hišica naju ne bo več mikala, tem bolj pa notranjost te votline. Nad uhodom v ta veličasten dóm zapaziva napis v cesarskih barvah: Nadvojvoda Ivana votlina.

V votlini je nad potokom lesen pod. V začetku je jama zelo prostorna in visoka. Razsvetljuje jo še dnevna luč; čedalje naprej pa greva, toliko bolj naju obdaja trda tema. Brez svetilnic ali trsk si ne moreva prav nič pomagati. Pri dovoljni luči zagledava v sredi votline mej tlom in obokom leseno galerijo, na katero prideva po stopnicah. Od tukaj imava prekrasen razgled po celi votlini. Dalje naprej vodi naju pot po močnih brvih, kjer gredé občudujeva bliščeče skalne stene. Jama naprej ni več tako prostorna in na mnogih krajih zamoreva se le drug za drugim preriniti med skalami. Voda šumi vedno bolj, konečno že s tako silo, da drug drugega ne sliši. A hodimo

hrabro naprej. Skoz ozek predor dospeva na prostorno ravanj, kjer je šumenje najmočnejše. Kar zagledamo pred seboj belopenec vodni steber. To je slap, ki pada z 8—10 metrov visoke skale v globok tomún. Oči se ne morejo dovolj nagledati tega krasu in pero je preslabo, da bi zamoglo v onih bojah orisati ta čar, kakor ga nam tukaj narava kaže. Zadovoljna in očarana se bova vrnila na beli dan.

Nadvojvoda Ivanova votlina je last zavednega tukajšnjega narodnjaka, pod čegar vodstvom se bodo vršile letos tri veselice, in sicer prva jutri v nedeljo dne 21. mal. srpana, in druge dve dne 11. in 25. velikega srpana. Votlina bo vsakokrat imenitno razsvetljena. Na galeriji pa svira godba, koje glasovi nepopisno lepo odmevajo po votlini. Razven navadne godbe pa bodo razveseljevali častite goste tamburaši in več pevskih društev.

Nadejamo se, da nas bode i stari Korotan počastil z mnogobrojnim odposlanstvom svojih poštenjakov, in uverjeni naj bodo, da jih bode ta kras te skalnate soteske in votline ter imenitna zabava bogato odškodila za daljno pot.

Smešničar.

Sodnik: „Ti si bil že velikokrat kaznovan, čeravno si še mlad. To pa pride najbrž od slabe tovaršije; s kom pa se največ pečaš, s kom govoriš, s kom največkrat vkup prideš?“

Potep: „Največkrat z žandarji in sodniki.“

kar bi bila ogerska vlada lahko zabranila, ako bi bila prve bolne živali hitro pokončala, kupčijo s svinjami prepovedala in tudi druge vlade na nevarnost opozorila. Ko je pa na Ogorskem kuga razsajati začela, so jo tam zamolčali in tajili ter še vedno prešiče na Dunaj vozili, in tako je kuga k nam prišla. Potem je še povedal, kako se na Ogorskem cesarska zastava zasramuje in puntar Košut časti, kake krivice se godijo pri volitvah, kako se tam cesarju zvesti národi zatirajo in poštene ljudje po nedolžnem zapirajo.

To in še mnogo drugiega je povedal pošteni Lueger. Poslanci so ga zvesto poslušali in mu prav dajali. Minister Kielmansegg ga je pa posvaril, da naj ne govori tako oistro, ker moramo z ogersko vlado v prijaznosti živeti. To je minister rekel zavolj lepšega, na tihem si je pa najbrž sam mislil, da ima dr. Lueger prav. Tako mislijo tudi po celi Avstriji, in vsi pošteni ljudje bodo Luegerju hvaležni, da je imel toliko srčnosti, da je ogerskim Madjarom in Judom resnico povedal.

Shod v Tinjah.

Dné 14. t. m. je naše katoliško-politično in gospodarsko društvo zborovalo pri Krajcarju nad Tinjami. Bil je jako lep, prijeten poletni dan. Shod je bil prav sijajen; zbralo se je nad 200 posestnikov, ki so skozi tri ure pazljivo poslušali govornike in jim glasno pritrjevali. Upamo, da tak shod ne more ostati brez dobrega sadu. Vsem na veselje sta počastila shod s svojo prisotnostjo tudi častitljivi starček mil. g. Tinjski prošt Lovro Serajnik in vrli rodoljub č. g. dekan A. Wieser; nadalje več sosednih župnikov. Zborovanje je vodil g. V. Legat. Pozdravil je zborovalce s prisrčnimi besedami in jih opominjal, naj govornike pazljivo poslušajo ter naj potem njih besede sami premišlujejo, da bodo prišli enkrat do spoznanja, kdo jih prav uči.

Gosp. Kandut je potem govoril o političnem položaju. Posnamemo le glavne misli iz govora: Tukaj na jezikovni meji imate priliko, pogosto slišati naše nasprotnike; poslušajte tudi nas, kajti da se resnica prav spozna, treba je čuti dva zvona. Mi smo slovenski materi zvesti ostali, bržkone bomo tudi za vas slovenske kmete več srca imeli, ko naši nasprotniki. Naše besede pridejo iz srca, torej upam, da bodo tudi v srca pot našle. Govornik razlaga potem načela liberalcev, in kako slabo so vladali, ko so še vso oblast v rokah imeli. Cesar so bili prisiljeni, jih odsloviti in poklicali so grofa Taaffeja ter mu veleli, naj naredi mir med avstrijskimi národi. Taaffe je vladal 14 let, pa se je moral umakniti, ko je hotel narediti boljšo in pravičnejšo volilno postavo. Naredila se je koalicija, v katero so bili vzeti tudi liberalci, in tako so vnovič moč zadobili. Koalicija je v začetku veliko obetala, storila pa ni ničesar, ker so imeli prvo besedo liberalci, ki hočejo vse le za se obdržati, revnemu ljudstvu pa ne privoščijo ničesa. Da Slovencem še drobtinice ne privoščijo, ki od mize padajo, pokazali so pri Celjskem vprašanju. — Koalicija se je razbila, in zdaj imamo uradniško ministertvo. Kot uradniki se morajo ministri postaviti držati, in to bo morda dobro za nas Slovence, ker se tudi mi držimo postav.

Gosp. Legat govori tudi o judovsko-nemških liberalcih in njih načelih, ter kako so kmeta in mestjana skoraj že na beraško palico spravili. Potem govori o koroških liberalcih, o „bauernbundu“, o koroških poslancih in o krščansko-socijalni stranki.

Gosp. Haderlap govori najprej o verski šoli, zakaj je tista potrebna; ker je namreč vera podlaga poštenja, brez ktere bi bilo na svetu hudo živeti; ker je vera najboljša tolažba v vseh britkostih, posebno za trpina kmeta; ker bi kmet še gospodariti ne mogel, ako bi bili njegovi posli in otroci brezverski, uporni in nezvesti. Povdarja nadalje potrebo šestletne šole na deželi in potrebo narodne šole, namreč naj bi se materni jezik v šoli ne potiskal čisto v kot, naj bi se otroci vsaj brati in pisati naučili v svoji slovenski besedi. Če hočemo pa dobiti take šole, kakoršne potrebujemo, moramo voliti boljše poslance, kakor smo jih do zdaj na Koroškem volili. Pa ne samo zavolj šol, tudi zavolj drugih rečij potrebujemo dobrih, krščanskih, za ljudski blagor vnetih poslancev. Govornik potem opisuje liberalce, njih načela in njih slabo gospodarstvo in se na kratko dotakne lovske, gozdne, domovinske postav in nove „zlate“ denarne veljave v dokaz, kako je ljudstvu vse v škodo in nadlogo, kar liberalci naredijo. Slednjič živo svari posestnike, naj nikar ne volijo več z liberalci, če hočejo sami sebi dobro, naj volijo krščanskega in slovenskega moža za poslanca.

Slednji gosp. govornik govori obširno o gospodarskih zadevah. Omeni, kako je denarni minister rekel, da je Avstrija bogata država, med tem ko le vsi nižji in srednji stanovi v revščini zdihujejo. Če ima minister take nazore, da smo bogati, po-

tem se ni čuditi, da vedno davke povišujejo. Govornik omenja, kako država, dežele in mesta lahko-mišljeno dolg na dolg kopičijo; kdo bo pa vse te dolgove poplačal? ali mar naši potomci? kako neki in s čim? Od leta 1860. so deželne doklade na Koroškem narastle od 200.000 na 1.200.000 gld. Državni davek se je pa podvojil. Žitne cene vedno bolj padajo, kmet ima pa vedno več plačil. Število živine se je na Koroškem za eno tretjino zmanjšalo. Korošci imamo 4 milijone dohodkov in 8 milijonov stroškov na leto; kam pridemo s takim gospodarstvom? Kam pride ves denar? V žepe maloštevilnih bogatašev, večidel Judov. Sužnost, v katero je nas uklenil kapital, je najhujša krivica naših dnij. Nekdaj je bila postava, da se od kmeta niso smele jemati obresti. Zakaj so se državni upniki, ki vlečejo veliko milijonov obrestij na leto, oprostili davkov? Ali je to prav? Vojakov je preveč, ker se vlade ljudstva bojijo. Koroški deželni zbor ne zna varčevati; dokazi: ravnanje vodá, nova bolnišnica. Pomoč zamore priti le od krščanske stranke. Kmetom je treba zadržat. Avstrija ni obrtna država, kakor trdijo tovarnarji in trgovci. V prvi vrsti je treba skrbeti za kmeta.

Gosp. župnik Treiber pové nekaj zanimivega o nemški šoli v Velikovecu, kako so hoteli liberalci slovenščino kot učni predmet upeljati, da bi slovenske otroke k sebi potegnili in jih odvrnili od nove Ciril-Methodove šole, ki se bo ustanovila; v Celovcu so pa njih prošnjo odbili.

Predsednik gosp. Legat govori potem še o našem slovečem „koroškem miru“, o „šulferajnu“, „südmarki“, o romanju nekterih avstrijskih nemških nacjonalcev v Friedrichsrud na Nemškem k Bizmarku itd. Slednjič zaključí zborovanje z živio-klicí na svitlega cesarja, ki odmevajo po vsej dvorani. Pri prosti zabavi so se potem odlikovali Tinjski peveci in pevke ter nas kratkočasili s petjem lepih starih slovenskih pesmic.

Dopisi prijateljev.

(Kronski darovi za velikovsko šolo.) Dr. Val. Janežič, c. in k. nadštábní zdravnik v pok., 20 kron; župnik Matija Kues v Trbižu 10 kron in č. g. duhovniki, zbrani pri pastoralni konferenci v Zabnicah, 15 kron; Bl. Encij 30 bel. Skupaj 45 kron 30 beličev. Vsem presérna hvala. Živeli nasledniki!

Iz Ziljske doline. Nedvomno je, da smo od leta 1848. storili Slovenci mnogoteri korak naprej; toda le v posameznih strokah literature in nje zavodih, društvih in časnikarstvu. Imamo tudi, hvala Bogu, vsled literature nekaj inteligence. In zakaj samo tukaj? Zato ker služi literatura ali pismeni jezik vsemu národu, ker brez njega noben národ sploh živeti in obstati ne more. Potrebo skupne in enake pisave videli so naši tedajni merodajni krogi in upeljali nam pismeni jezik, kateri nas duševno vzdržuje in bratovsko veže. K temu koraku trebalo je trdne volje in medsebojne zveze! Mi pa uživljamo njen sad. Ravno tako kakor jezik, potreben je k obstoju národa našega v drugi vrsti gospodarski razvoj in napredek, kateri se edino spet le po trdnj volji in medsebojnem združenju prav utrditi in razcvitati more. Le svoj svojega osvovi! Jezik vzdržuje nas duševno. Gospodarska zveza pa bi nas vzdrževala gmotno. To je stvar, katero naj vsaki iz naš podpira in uresničiti pomaga. Čitajte v našem ljubem „Miru“ od 30. vel. trav. t. l. dopis „Iz Istre“ (Slovenci za Slovence). Tam so razodete nekatere skeleče rane našega gospodarstva, ktere bi se dale prav gotovo po medsebojnem zvezi v naš veliki prid zaceliti. Ta dopisnik mi dopade po svoji resnični izjavi in popolnem poznanju omenjene stvari, kakor tudi po svojem pravem rodoljubju. Mojo pohvalo pa naj drugokrat izpusti, ako res misli, da jo zaslužim, kajti, kar more, to mož je storiti dolžan! Želim in upam, da bi se oglasilo še mnogo boljših dopisnikov, kakor sem jaz, in da bo naš národ petdeset let po svojem jezikovnem probujenju se drugokrat in to gospodarsko prebudil in ustal! To daj Bog, naš trud in sloga! Kako pa ustanoviti gospodarsko društvo? Jaz mislim takole: 1. Skladišče za zamenjevalne stvari naj bo tam, kjer so slabi prometni pripomočki n. p. slaba in dolga pot, malo uprežne živine, menj ljudij itd. 2. Občine, ktere so blizo železnice, naj oddajo ali odmerijo svoje reči na odločene dni krajnemu predstojniku, kateri zapiše, kakovost in kolikost ter vse skladišču odda. 3. Kolikor mogoče, naj se naročene reči pošiljajo naravno in neposredno od skladišča do prejemnika. 4. Ako krajni zastopniki ne morejo delati brezplačno, naj se njih odškodnina pri ceni vračuni in naj se plača stvar s stvarjo. 5. Skladišča naj bojo tam blizo, kjer so družniki, in naj se uredijo po krajnih razmerah. 6. Cena zamenjevalne stvari bodi taka, da morejo družniki tudi o slabših letinah izhajati. To so moje misli, ktere naj pretresajo veščaki. Le naprej!

Iz Tolstega Vrha. (Kresovi.) Vkljub deževnemu vremenu gorelo je tudi po naših gorah precej kresov na čast sv. Cirilu in Metodu. Lepo

jih je bilo videti na Gorici in Ojstrici nad Spod. Dravogradom, kjer so tudi metale rakete. Na mnogih krajih se je tudi streljalo. Ko so v Kotljah prosili za dovoljenje, da smejo streljati, je hotel učitelj, ki je občinski tajnik, prošnjo kratkomalo odbiti, pa župan Šrotneker je streljanje dovolil, češ, da se Slovencem ne more zabraniti, kar bi se Nemcem gotovo dovolilo.

Iz Tolstega Vrha. (Slučaj — ali kaj?) V nedeljo dné 7. mal. srpana obhajali so pri Šmohorski cerkvi, podružnici koteljske fare, vsakoletno „žegnovanje“. Nekterim nemčurjem pridiga, v kateri so govorili č. g. župnik o slovanskih apostolih sv. Cirilu in Metodu, ni bila po volji in „Šrotneški Pepi“ podal se je k strelcem ter jim zaukazal parkrat zastreliti, rekoč, da bo f. . . vendar nehal od pridigovanja. Med povzdigovanjem pa se je vnel smodnik ter je dva fanta, ki sta streljala, precej hudo osmodil v obličju. Ljudje vprašujejo, ali je to — slučaj, ali kaj!

Iz Pliberške okolice. Sporočam vam, da je v naših krajih na večer pred sv. Cirilom in Metodom mnogo kresov gorelo, dasitudi se je k dežju pripravljalo. Letos so se še posebno slavno izkazali prebivalci na Komelnu, tostran in unkraj Drave pri Lipici, in topiči so pokali kakor o veliki noči. Ljudje, ki so bili na gorah, pripovedujejo, da je bilo po polju okoli Dobrlevesi dokaj temno. Je li je resnica, ali ne, bote že poizvedeli. Ko so jeli kresovi ugašati, začel je rositi blagodejen dež, ktere ga smo bili že toliko potrebni. Sprošila sta ga nam prijatelja Božja in naša, sveta apostolska brata Ciril in Metod. V nju slavo in počesčenje je bila danes (5. rožnika) pri nas slovesna sv. maša z blagoslovom, pri kateri se je zbralo mnogo po-božnih faranov, ki so pokladali svoje mile prošnje pred Božji stol, naj bi Vsegamogočni po zasluženju in prošnji teh dveh slovanskih aposteljnov ohranil med Slovenci živo vero, varoval pa tudi njih národne svetinje.

Iz Bleda. (Nemškutarija.) Naš tukajšnji poštar ima dva pečata, nemškega in dvojezičnega, rabi pa le nemškega. Morda zavolj tujece tako dela; ali so mu tuji več, ko domačini? Drugodi po Kranjskem so javni napisi najprej slovenski, potem nemški; pri nas ima pa nemščina prvo mesto. Nemško planinsko društvo ima povsod samo nemške napise. Drugače pa dela slovensko planinsko društvo, ki brani slovenščino na njenih tleh. Podružnica tega društva je v Radovljici, vodi jo pa odvetnik dr. Vilfan. Čast temu društvu! (Naj bi se to društvo razprostrlo še po slovenskem Korotanu, kjer imamo tudi mnogo divnih gorskih krajev! — Op. ured.)

Iz Vitanja. (Kresovi sv. Cirila in Metoda.) Nočna tmina pokriva zemljo, ni videti ne zvezdice, ne blede lune. Črni oblaki se valé na nebeškem obzorju, le na jugovzhodu jih blisk lahko prodira. V nižavi ravno iz visokega zvonika bije ura devet, ko se na gorah zablíši ogenj in zadoni veseli vrišč in strel. O kako ginljivo je gledati po širnem Pohorju, ko visoki plameni mogočno plapolajo in se iskre kviško vzdigajo, da se nebo žari. Posebno krasen je bil pogled na Petretov hrib, ki se je dolgo lesketal v krasnem svitu. In ti kresovi! Le naj goré na slovanskih tléh v slavo slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Saj je zginila iz naše rajske zemlje tema nevere in zmote, saj so odpluli oblaki malikovanja, ki so našim predstarišem zapirali nebo. Prišla sta poslanca Božja, ki sta prva v naših krajih zažgala kres, luč sv. vere, ki sta prva učila Boga spoznavati, častiti in moliti v tistem jeziku, v katerem te je tvoja mati vadila izgovarjati „oče naš“. Naj pač ta ogenj sv. Cirila in Metoda gori v naših sreih, naj neti v nas sv. vero, pa tudi ljubezen do milega slovenskega jezika, ktere ga sta ljubila tudi velika svetnika!

Iz Trsta. (Vera in národnost.) Dostikrat se sliši beseda, da vera nema nič opraviti z národnostjo. Taki krivi nazori so sploh običajni po naših mestih z mešaním prebivalstvom, zato se pa tudi Slovenci, ki prihajajo v taka mesta in se v njih naselijo, tako hitro potujčujejo. Ko bi Slovenci, ki v mesta prihajajo, ostali verni, bi se ne potujčili tako hitro, morda nikoli ne; pa že s tem bi bilo veliko pomagano, ako bi se potujčevanje bolj počasno vršilo, kajti v mesta prihaja vedno več novih Slovencev; ko bi ti v mestih že nekaj nepotujčenega življa našli, oklenili bi se tistega, in kmalu bi se naredila močna slovenska zagvozda, ktere bi sploh ne bilo več mogoče potujčiti. Vzemimo Trst; tu sém prihaja na tisoče Slovencev, in davno bi moralo mesto že po večini slovensko biti, ko bi se slovenski priseljenci tako hitro ne polaščevali. Trdim pa, da bi ti priseljenci dolgo let, morda celo življenje, Slovenci ostali, in da bi bile tudi njih družine slovenske, ako bi bili bolj verni kristijani, ne samo na tihem ali pa načelno, temveč tudi dejansko. Verem Slovenec ne bo vzel Lahele za ženo, kajti on kot kristijanski mož se bo spominjal svoje dolžnosti, da mora svoje

otroke sam poučevati v prvotnih resnicah sv. vere ter jih po krščansko izrežati. To mu pa ni mogoče, če je žena Lahela in otroke po laško izreža, tako da z očetom še govoriti ne morejo, če on laško ne zna. Veron Slovenec bo vzel tedaj verno Slovenko za ženo; on vé, da smo pred Bogom vsi enaki, zato slovenskega jezika ne bo zaničeval, nasprotno bo z ženo in otroci slovensko govoril. Otroke bo učil krščanskega nauka v slovenskem jeziku; zjutraj in zvečer, pred jedjo in po jedi jim bo velel moliti v slovenskem jeziku. Naj bo potem v šoli in na ulici vse laško, otroci takih slovenskih starišev svojega maternega slovenskega jezika vendar ne bodo nikoli pozabili, vedno se bodo spominjali, da so od slovenskih starišev, tudi pozneje, ko tisti pomrjejo. Veron mož in žena bota tudi večkrat kake pobožne slovenske bukve v roke jemala, da v veri ne otrpne; pri tem jima bo pa tudi pismena slovenščina v spominu ostala. Verni Slovenci bi pa tudi pogosto cerkve obiskovali in sv. zakramente prejemali, tako bi bila cerkvena oblast prisiljena, priskrbeti jim slovenskih pridigarjev in spovednikov, duhovščina v takem mestu bi se poslovenila, in to je že velike važnosti za národni obstanek. Navadno pa se zgodi, da Slovenec, ki se v mestu naseli, na svoje verske dolžnosti čisto pozabi; posvetne skrbi, borba za vsakdanji kruh, zamorijo vse druge občutke. Tak Slovenec vzame pogosto tujko, Nemko ali Lahelo, za ženo; tista mu izreža otroke v tujem jeziku, da z očetom skoro govoriti ne morejo, dokler se on za silo ne nauči tujščine. V hiši se vedno po laško ali nemško govori, o krščanskem nauku otroci doma besedice ne slišijo, nikdar se ne moli; taki otroci so v srcu čisto zdijvani, tudi v šoli se jih krščanski nauk le malo kaj prime, ker iz doma nema korenin. Nihče ne pelje takih otrok k pridigi ali litanijam, niti k laškim, niti k slovenskim. Taki otroci se popolnoma odtujijo svoji národnosti, pa tudi krščanski veri; oni so kristjani le še po imenu. In naj bo tudi mati Slovenka, če pa v družini ni verskega duha, če se nikdar ne moli, nikdar ne govori o krščanskih resnicah, če se otrokom dovoli, da celi dan po mestu okrog letajo, kje se bodo potem slovenščine naučili? Takim starišem je za národnost ravno toliko, ko za vero; glavna stvar jim je denar. Če njih sin odpadnik postane in jezik ter rod svojih starišev zaničuje, zato se ne zmenijo; da je le po laško, da nosi le gospósko suknjo, da le kako dobro službo dobi, pa so popolnoma srečni in zadovoljni. Najdejo se celo taki, ki se za „národnjake“ hlinijo in v národne družbe zahajajo, da bi tudi pri svojih rojakih v nekaki časti in veljavi ostali; v njih družinah se pa samo laško oziroma nemško govori, to pa zato, ker so hinavci, ki povsodi le svoj dobiček iščejo. Da so njih otroci odpadniki in izdajalci národa postali, tega se na tihem veselijo, ker menijo, da so zavolj tega bolj „nobel“ in da bodo ložej „naprej prišli“ in dobre službe dosegli. Sami sebe pa se včasih „národne“ delajo, da bi tudi od svojih slovenskih rojakov kaj več dobička imeli pri kupčiji ali obrtniji. Veron Slovenec pa ne bo tako delal; on vé, da njegovim otrokom tujščina v tujem mestu in pri tujih šolah itak ne uide; zato bo z njimi vedno le po slovensko govoril, da svojega rodnega jezika nikdar ne pozabijo in zaničujejo. Premišlujte te moje besede, vi rodoljubi v Trstu in Gorici, v Celovcu, Mariboru, Ptujju in Celju; pogledajte okoli sebe in kmalu boste spoznali, da je res tako, kakor sem povedal. Zbirajte slovenske delavce v mestih, pa ne skrbite samo za telesa, ampak tudi za njih duše, učite jih po krščansko živeti, otroke krščansko izrežati, jih v molitvi vaditi in v cerkev voditi; že duh krščanske pravice in resnice jih bo učil, da se mora vse to vršiti v slovenskem jeziku; potem boste videli, da se slovenske družine, ki se v mesta preselijo, ne bodo več tako hitro potujčevale! Kedar ste pa v slovenskih družinah krščanski duh obudili, priskrbite jim tudi slovensko službo Božjo (pridige in litanije) ter slovenskih spovednikov. Če boste dosledno tako postopali, potem se boste kmalu začudili nad hitrim napredkom slovenskega življa še v takih mestih, ktere ste morda že za zgubljene šteli. Katoliški možje, duhovniki najpoprej, na vas je, da to misel oživite, Bogu na čast, Slovencem v prid! Snujte katoliške delavske družbe, snujte družbe katoliških mojstrov in drugih obrtnikov, katoliških gospodinj in katoliških delavk! Kar boste rešili za katoliško cerkev in vero, bo rešeno tudi za Slovence!

Glasovi nasprotnikov.

Ciril-Metodovi kresovi.

Morda nam je ta ali oni rodoljub že zameril, da je v zadnjem času iz „Mira“ zginila rubrika „glasovi nasprotnikov“. Mi pa te rubrike ne mislimo opustiti; da se v zadnjem času ni rabila,

pride od tod, ker v nasprotnih listih ne najdemo stvarnih, resnih in duhovitih razlogov in dokazov pravi nam in naši stvari, da bi jih bilo treba spodbijati in z uma svitlim mečem zavračati. Nasprotniki so že obupali nad tem, da bi nas mogli duševno premagati; ostalo jim je le še orožje poličnih fantalinov: zmerjanje, psovanje, blatenje in lučanje kamenja. Da bi pa mi odgovarjali na vsako bedasto šušmarijo, ki jo najdemo v naših „liberalnih“ lističih, kjer kak učiteljček ali drug mlečno-bradi in nevedni nemškutarček s starimi, že stokrat prežvekanimi psovki okoli sebe maha, to bi bilo za naš resni list vendar nevredno in nedostojno. Leo non capit muscas! (Lev ne lovi muh!)

Pobalinstvo naših nasprotnikov se kaže spet pri pisavi o naših Ciril-Metodovih kresovih. V „Freie Stimmen“ št. 82. sta o tej zadevi dva dopisa od Zile. Eden pravi, da so kresove naročili tamošnji češki duhovni; drugi pa se hudobno laže, da se s temi kresovi vojskujemo zoper sv. Janeza Krstnika! Kaj si zlobnost vse izmislil! Mi nikoli nismo pisali, naj ljudje opuščajo kresove na čast sv. Janeza Krstniku; ljudje so jih sami opustili že prej, ko so se začeli kresovi na čast sv. Cirilu in Metodu, le malo kterega je bilo še videti v zadnjih desetletjih; tega pa mi nismo krivi. Drugih mislij je pa nemško-národni list „Kärntner Nachrichten“, ki je pisal, da se kresovi niso zažigali v čast sv. Janezu, ampak da je to stara paganska šega, da se z ognji praznuje „obrat solnea“ (Sonnenwende). Isti list je tudi letos pozvilj svoje pristaše, naj prižigajo kresove, da se ohrani ta stara, nemška šega. Dopisniki te vrste se iz nas Slovencev norčujejo, češ, da imamo „solnčni obrat“ pozneje, kakor Nemci. Zastran kresov torej še liberalci sami niso edini med seboj, ker jih eni hočejo prižigati sv. Janezu, drugi solncu na čast. Mi pa se ne zmenimo za te liberalne šalobarde, ker vemo, komu na čast in zakaj da prižigamo mi svoje kresove. Tudi iz tega slučaja bodo naši bralci spoznali, da ni vredno, z našimi nasprotniki spuščati se v prepir in polemiko.

„Bauernbund.“

Naš ljubi „bauernbund“, ki je začel v zadnjem času malo hirati (premoženja ima 28 gld. 1 kr!), hoče zopet bolj „krepko“ delovati, t. j. rogoviliti zoper Slovence. Tako so govorili vsaj pri zadnji svoji odborovi seji, kakor poroča „Bauernzeitung“ in ljubeznjivi g. kolovodja vsega društva, Kiršner, je pri tej priliki tudi že beračil za pomoč pri nemških nacionaleih, ki naj pomagajo pri prihodnjih državno-zbornih volitvah pobijati Slovence. Ne-potrebna skrb! Zakaj, kedar gré zoper „bindišarje“ in „klerikalce“ so nasprotniki tako vselej složni, kar naj pa vspodbuja tudi nas, da se jih krepko in složno branimo! Prihodnji „bauerntag“ bodo napravili koncem vel. srpana ali začetkom kimovca v Rožni dolini, da tam podražijo in begajo Slovence. Zató, rojaki, že zdaj pozor! —o—

„Südmark.“

Novo podružnico tega nebedigatreba nemškutarkega društva za „Borovlje in okolico“ sta zvarila znana zagrizena naša nasprotnika: Krassnigg ml. in Svetni vasi in Oblasser Podgoró. Krstili so jo dné 23. rožnika pri Justu v Borovljah; za „botra“ jej je bil posl. Kiršner, p. d. Razajev France, ki je pozdravljaj „delovanje nemške misli“. (!) Kaj si je pri tem mislil, ko je videl okrog sebe malone same ponemčence-renegate, liberalni listi, žal, ne povedó. Vodja Rieger iz Št. Ane pri Tržiču je zagovarjal kranjske Nemce, vodja Jahne iz Celovca pa je skrbel za smeh, ko je govoril, da je „Südmark“ „nepolitično“ društvo in da ne bo kalilo „mirne zastopnosti“ med Slovenci in Nemci. Druge nesreče pri shodu menda ni bilo. — Imamo zopet društvo več, ki pomaga mogočnim nasprotnikom zidati nemški most do Adrije! —o—

„Freie Stimmen.“

Tega lista se je v zadnjem času prijela nekaka duševna in denarna sušica in oslabil je že tako, da je zadnjič pri nekem celovškem volilnem shodu nek liberallec sam rekel, „da v tem listu ni nikoli več kaj pametnega!“ Veliki „šriftlajter“ dela menda še vedno globoke študije, ali naj se vsede na staro-liberalni ali mlado-nacijonalni stol. H koncu naj se le vsede med obema — na tla. V 81. številki mu je celo zmanjkalo gradiva in zato mora že objavljati — čujte! — darove za velikovško šolo. — Potem se nek dopisunček iz kanalske doline jezi, da gré slovensko planinsko društvo ljubljansko na sv. Višarje (dné 14. t. m.) in hoče romarje strašiti s strašilom, napravljenim iz grdih psov. —, pred tem pa se bore malo bojimo! Dalje udriha drug dopisun iz borovelskega okraja po „eingewanderten Hermagoras-Brüder“ in po prenarjenih pravilih našega katoliško-političnega društva, ter se boji pred našimi shodi! Naj je le miren; v ostalem pa se bode društvo bore malo brigalo za javkarije „Slob. Glasov“ in mirno

in odločno hodilo po pravi poti. Da je na pravi poti — kaže ravno strah in hujskanje nemčurjev.

—o—

Politični pregled.

Med nemškimi liberalci in nacionalcii je veliko javkanje in tugovanje; državni zbor je namreč s 173 proti 143 glasovi pritrtil, da se ima ustanoviti spodnja slovensko-nemška gimnazija v Celju. Posebno toplo se je za našo slovensko pravico potegnil katoliški nemški kmetski poslanec Kaltenegger. Nemški liberalci in nacionalcii so ga grdo zmijali in vmes upili, ko je govoril, pa on se za to ni zmenil. Govorila sta tudi Vošnjak in Robič, od liberalne strani pa največ Haase in dr. Menger. Liberalci so vsi poparjeni. S Slovenci so glasovali nemški konservativci, Mladočehi, Poljaki in Rusini. Večina, ki se je pri tej priložnosti pokazala, naj bi ostala vedno skupaj, pa pojde vse na bolje! Ne samo v národnih, tudi v gospodarskih zadevah bi te stranke lahko skupno delovale. Pa žal, da so to zdaj le želje, kajti nič še ne vemo, ali se bodo dali Mladočehi pridobiti za novo večino, ali ne. To se pa zatrjuje, da bodo jeseni tisti slovenski poslanci z dr. Ferjančičem na čelu, ki so iz Hohenwartovega kluba izstopili, zopet nazaj pristopili. Vse Slovence bo srčno veselilo, če bodo svoje poslance zopet složne in združene videli. Složno postopajoči bodo naši in hrvatski poslanci tudi veliko več dosegli, to je naše trdno prepričanje; želeli je, da bi do tega spoznanja prišli tudi isterski in dalmatinski (hrvatski) poslanci. — Dr. Gregorec je v zbornici govoril zoper trozvezo in dualizem. Spinčič pa je zopet enkrat razkril krivične in tužne razmere v Istri. Še več bi njegov glas izdal, ko bi bil v konservativnem klubu, ker bi se za njega in Istrijane potem potegnili taki uplivni poslanci, kakor so grof Hohenwart, baron Dipauli, baron Morsey, knez Schwarzenberg in drugi češki plemenitaši itd. — Poslanec Klun se je spet krepko potegnil za nas koroške Slovence in povdarjal potrebo slovenskih šol. Njegov govor priobčimo prihodnjič, ko nam dojde stenografični zapisnik. — Bivši minister Plener dobi visoko službo, postal bo predsednik računskega dvora z letno plačo 15.000 gld. S politiko se menda ne bo več ukvarjal, ker vidi, da njegova (liberalna) stranka razpada. — Posl. Vošnjak je drž. zboru izročil prošnjo za podporo vremenskih nezgodah prizadetim občinam Bizelj, Kapela, Globoko, Pleterje in Videm. — Ghon je govoril za razširjenje kmetijske šole v Celovcu in za podporo obrtni šoli v Beljaku. — Staročehi so imeli shod v Kolinu. Govorila sta princ Schwarzenberg in dr. Šole.

Na Angleškem se bližajo nove volitve. Sodi se, da bo zmaga stranka plemenitašev. — Srbi so dobili spet nove ministre. Zmešnjave tam ni konca ne kraja.

Gospodarske stvari.

Krmljenje konj z deteljo. Konje krmiti z zeleno svežo deteljo, je škodljivo, zlasti če ni še odcvela in je mokra, mrzla, uvela ali celo zgrata. Grizenje, ki mnogokrat konja umori, je često nasledek take krme. Trajno krmljenje s svežo deteljo konja močno oslabi, žival dobi razne bolezni, n. pr. mehurje in razne kostne bolezni. Ovsu poleg detelje polagati malo pomaga, ker detelja se lahko in hitro prebavlja, naredi drisko, s katero gre tudi ovseno zrnje neprebavljeno. Vse druge bolezni se tudi silneje javljajo pri konjih, ki so z deteljo krmljeni nego pri drugih živalih. Ker je pa koristno, dati tja pa sem konjem zelene sveže krme, zlasti tistim, ki boleajo za polnokrvnostjo ali na pljučih, zato je dobro, mešati jim deteljo z dobro travo. „Kmet.“

Novičar.

Na Koroškem. V Dvorčah ob Zili je štirim kmetom pogorelo 9 poslopij. — Okoli Brež je toča vse pobila. Okoli Svinca v Gorčički dolini je nevihta z nalivom naredila za 80.000 gld. škode. — Pogorelo je pohištvo Jere Glavar v Javorniku pri Guštanju. — Tujcev je ob Vrbskem jezeru: v Vrbi 940, v Porečah 810, v Krivi Vrbi 224, pri vojaškem kopaljšču 59, pri Štosirju 14, na Otoku 79, pri Majerniku 36, na Gori 12. — Huda nevihta je bila na Ojstrici. V Pečnikov hlev je strela udarila ter ubila dve kravi in enega vola. — Toča je pobila v Črešnjah in Treščah nad Vrbo. — Hiš je bilo v Celovcu 1894. leta 929, ki so nesle 692.082 gld. stanarine, od ktere pa seveda gospodarjem komaj polovica ostane, če se odštejejo cesarski, deželni in občinski davki. — Pešpolki št. 7, 17, 27, 47, 87, 97 in lovski batalijoni 7, 8, 9, 20 bodo letos imeli

vojaške vaje od 15. vel. srpana do 12. kimovca. — Pogorela sta Šumi v Žalni vesi in Krešl pri Važenberku. — Prvo sejo novega mestnega zbora celovškega je vodil starosta Heilinger, nemški narodnjak. Rekel je, da je prva naloga mestnega zbora, braniti nemški značaj mesta. To je res čudno, kakšen strah imajo pred nami Slovenci. Mi bi vedeli za mestne očete celovške mnogo drugih skrbij, ki so bolj nujne in potrebne, kakor pa prazno narodno bobnanje. Za župana je bil potem spet izvoljen dr. Posch.

Na Kranjskem. Pri Litiji je v Savi utonil Miha Bayer, dijak kadetne šole. — Pri Horjulu je posestnik Kovač pod voz prišel in smrt storil. — Šmerek je ubila nekega drvarja pri Kamniku. — Nove posojilnice so ustanovili v Trebnem in Zatičini. — V Radomljah so umrli zlatomašnik Jan. Zupančič. — Sv. misijon je bil v Starem trgu pri Ložu. — V Godoviču je 3leten otrok umrl za gadjim pikom. — Na Savi je stroj ubil nekega delavca. V tej tovarni se zgodi veliko nesreč. — V Vižmarjih je bil 23. rožnika javen shod katoliško-delavskega društva. — Sv. misijon so imeli v Grahovem pri Cirknici. — V Kokri je neki Povšnar zadušil kmeta Pangerca. — Nov potres je bil v Št. Vidu pri Ljubljani dne 23. rožnika. — Vodovod v Logatcu bodo v kratkem zidati začeli. — V Švici pri Dobrovi je 12 kmetom pogorelo 22 streh; škode je 30.000 gld. — Na katoliškem shodu v Mokronogu je bilo 600 ljudi.

Na Štajerskem. Pri Zidanem mostu je vlak povozil nekega krošnjarja. — Velik požar je bil v Brežicah. — Novo (slovensko) gasilno društvo so ustanovili pri Veliki Nedelji. — Pri Slov. Bistrici se je na Pohorju utrgal oblak in napravil hud naliiv. — Pri Laškem trgu je utonil 12leten šolar. — Nove orglje so dobili v Šmarjeti ob Pesnici. — Nevihto in naliiv so imeli v Špitaliču, Žičah in Konjiški vasi. Škode je dovolj. — V Lazih pri Celju je zgorel Hajdnikov hlev. — V Čreti pri Sevnici so tatovi odnesli sodček mošta. Med potjo so se pa med seboj stekli in enega ubili. — Strela je užgala pri Selanu v Pongercih. Zgorelo je vse pohištvo in 15 svinj. — Ravnokar je izšlo v založbi knjigotržca L. Schwentner-ja v Brežicah: Koželjski „Pouk v igranju na citrah“. I. zvezek, cena 1 gld. 50 kr. Celo delo izide v štirih zvezkih, katero izdajo posebno začetnikom citrarjem gorko priporočamo.

Na Primorskem. Zdravišču pri Gradežu so podarili svitli cesar 300 gld. — Umrli je č. g. Šim. Gaberšek, vikar Št. Andražu. — V Podgradu je pri občinskih volitvah v vseh treh razredih zmaga naša stranka. — V Trstu so v morje spustili novo vojno ladijo „Wien“ (Dunaj). — V Otljici je strela ubila dva drvarja, ki sta stala pod visoko smereko. Ob hudi uri ni varno bežati pod visoko drevje. — V Tolminu se je nastanil kot odvetnik dr. Triller. — Slovenska obrtna šola v Gorici dobro uspeva.

Poslano.

Slavnemu odboru katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem.

Državni poslanec gosp. dr. Gregorič je v proračunskem odseku državnega zbora naznanil pritožbe koroških slovenskih kmetov zoper koroško kmetijsko družbo, kar se tiče porabe delavne moči dr. Kramarja. Celovski poslanec dr. Rainer je mu nasproti govoril, da slovenskih govorov ni treba, ker slovenski kmetje na Koroškem že vsi nemško znajo in nemščino bolje zastopijo, kakor novo slovensščino.

Mi podpisani pa spričujemo, da so pritožbe poslanca gosp. dr. Gregoriča popolnoma resnične in da je neresnična in lažnjiva zgornja trditev poslanca dr. Rainerja. Mi vendar poznamo boljše svoje sosede, kakor dr. Rainer.

Naša občina Bilčoves (razun vasi „Na Vseli“, ki je tudi popolnoma slovenska), in dve tretjini občine „Vesica“ spada pod župnijski okraj Bilčoves, in ima skupaj čez 1000 čisto slovenskih prebivalcev in le 5 nemških (popis ljudstva dne 31. grudna 1890), in 143 slovenskih posestnikov (kmetov in kajzarjev). V celem našem župnijskem okraju ni niti enega posestnika, ki zna dobro nemški. Vsi posestniki tega okraja so Slovenci in le za silo nekaj lomijo nemščine. O popolnem znanju nemščine ne more biti govora.

Poučevanje kmetov v kmetijskih vedah v nemškem jeziku bi bilo v našem okraju popolnoma brez uspeha, ker ga posestniki ne zastopijo. Za kmetijski pouk v slovenskem jeziku pa bi bili vsi hvaležni, ker bi ga vsi zastopili in ga tudi nujno potrebujejo.

Podpisani dovoljujejo si to izjavo predložiti slavnemu odboru katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem s prošnjo,

da slavnemu odboru blagovoli naznaniti na merodajnem mestu, koliko je na besedah poslanca dr. Rainerja resnice.

V Bilčovsi, dne 21. rožnika 1895.

(Sledijo podpisi.)

Duhovniške zadeve v Krškej škofiji.

Župnik v Črni je postal č. g. Karol Kirchmayer, do zdaj provizor v Št. Jurju pri Trušnjah. — Faro Lieding je dobil č. g. Fr. Kindlman, do zdaj župnik pri sv. Jeri poleg Wolfsberga. — Mestni kaplan v Wolfsbergu č. g. Jan. Hrodek gre za provizorja v Ingolsthal. — Č. g. Vaclav Čeh, kaplan v Železni Kapli, je prestavljen za provizorja v Šmarjeto pri Velikovecu. — Č. g. K. Schiwitz, kaplan v Šmarju, gre za mestnega kaplana v Wolfsbergu. — Kaplan v Št. Mohorju č. g. M. Schmidt pride za provizorja v Št. Jurij pred Dobračem; provizor v Št. Juriju č. g. Jožef Svaton pa gre za kaplana v Št. Mohor. — V duhovno pastirstvo so stopili: č. g. Jan. Brabenec, kot kaplan v Železni Kapli; č. g. Jož. Eichholzer kot kaplan v Pliberku; č. g. Val. Limpelj kot kaplan v Hodišah; č. g. Janez Pirker kot kaplan v Wolfsbergu; č. g. Henrik Smažik kot kaplan v Kotarčah; č. g. Alojzij Umlauf kot kaplan v Šmarju.

Vabilo.

Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem

napravi

jutri v nedeljo dne 21. vel. srpana t. l.

javen shod pri „Gärtner-ju“ v Št. Jakobu ob cesti pri Celovcu.

Začetek ob 1/2 10. uri zjutraj.

Ustrop dovoljen je le udom in od njih povabljenim gostom.

Slovenci! Udeležite se tega važnega shoda v prav obilnem številu!

Odbor.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Pribloves in okolico ima 28. malega srpana 1895 ob 1/2 4. uri popoldne v gostilni pri Ilgi v Kazazah svoj **občni zbor** s sledečim vspevom: 1. Pozdrav predsednikov. 2. Govor. 3. Volitev zastopnikov za glavno skupščino. 4. Pobiranje letnih doneskov. 5. Razni govori in nasveti in potem prosta zabava. K obilni udeležbi uljudno vabi **odbor**.

Vabilo.

Podružnica sv. Cirila in Metoda za Apače in okolico bo imela dne 4. velikega srpana t. l. ob 1/2 4. uri popoldne v gostilni „na pošti“ v Šmarjeti svoj **letni občni zbor** s sledečim vspevom: 1. Pozdrav načelnikov. 2. Volitev novega odbora in zastopnika pri glavni skupščini. 3. Plačevanje letnih doneskov in vpisovanje novih članov. 4. Razni govori in nasveti. 5. Petje in prosta zabava. Prijazno vabi k obilni udeležbi vse zavedne Slovence in Slovence **odbor**.

Loferijske srečke od 13. mal. srpana.

Dunaj 57 68 76 19-48

Gradec 20 18 86 41 35

Tržne cene v Celovcu.

Ime blaga	na birne		na hektolitre	
	gld.	kr.	gld.	kr.
pšenica	4	60	5	80
rž	3	50	4	40
ječmen	3	35	4	20
oves	2	45	3	—
hejda	3	50	4	35
tursica (sirk)	4	50	5	60
pšeno fižol	8	—	10	—
repica (krompir)	—	—	—	—
deteljno seme	—	—	—	—
grah	—	—	—	—

Sladko seno je po 1 gld. 80 kr. do 2 gld. 20 kr. kisló 1 gld. 20 kr. do 1 gld. 90 kr., slama po 1 gld. 30 kr. meterski cent (100 kil). Frišen špeh je po 67 do 70 kr. kila, maslo in puter po 96 do 110 kr. — Pitane vole plačujejo mesarji po 35 do 37 gld. stari cent.

Nov in dober harmonij

(velja 50 gld.) je na prodaj pri **J. Fina**, tovarna harmonij na Zilici. (Gailiz, Arnoldstein.)

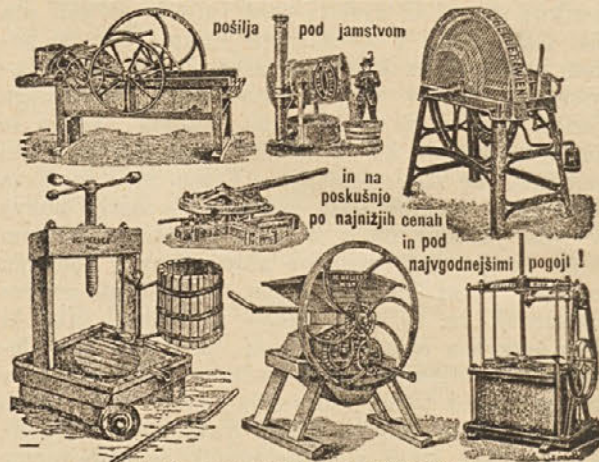
Učenca

kmetskega in slovenskega rodú, ki pa tudi nemško zna in je ljudsko šolo dovršil, sprejme takoj

Peter Merlin,

trgovca v Celovcu.

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

Lito železo, surovo ali prirejeno, in vsakovrstne stroje. Bogato ilustrovani 192 strani obsejal cenik v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj.

IG. HELLER, DUNAJ

2/2 PRATERSTRASSE № 49.

Preprodajalci se iščejo.

Gostilnica

s pekarijo in tobačno prodajalnico, z lepim vrtom, kletjo (hramom) in hlevom je na prodaj. Hiša je čisto nova in stoji pri cesti v Spodnjem Dobju pri Blaškem jezeru. Več pové J. Melher, trgovski pomočnik pri g. Červenki v Celovcu.

Posestvo

ob Vrbskem jezeru, v lepi legi, vse v dobrem stanu, se prodá s pohištvo vred, kdor plača 170 gld., za vsako oralo. Posredovalci (mešetarji) so izključeni. Več pové posestnik v Celovcu, Kanalgasse št. 16.

Tovarna za izdelovanje

Wietersdorfer-Portland in Roman-cementa
F. Knoch-a in dr. v Celovcu

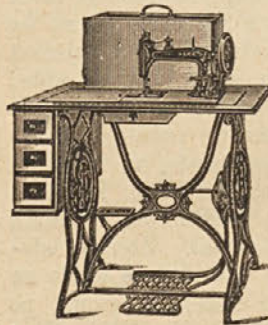
priporoča svoj izborni cement, ki je še bolj trden, gost in trgoporen, kakor to zahteva avstrijsko inženirsko in stavbarsko društvo od najboljših vrst tega blaga.

Zaloge na Koroškem:

Amand Prosen v Celovcu, kosarske ulice št. 24; Julij Sommeregger v Beljaku, Italijanske ulice; Janez Knaus v Št. Vidu na Glini; J. M. Offner v Wolfsbergu.

Spričevala (zahvale) in ceniki gratis in franco.

Važno

za čevljarje, sedlarje, jermenarje in šivilje: najboljše in najcenejše šivalne stroje vsake vrste, posamezne dele teh strojev in igle vsake vrste kakor tudi železne blagajnice, varne proti ognju in tatovom, prodaja podpisani in stroje tudi po ceni popravlja v svoji delavnici. Tovarniške cene.

Matija Planko

v Celovcu, Burggasse št. 12.

Obrazne slike (portre) v oljnatih barvah in vsaki velikosti

izdeljuje udano podpisani natančno po vsakršni fotografiji. Take slike se lepo podajo v okvirih kot olepšava izb in so pripravne kot darila za poroke, godove, rojstvene dni in druge prilike.

Za rajnimi so najlepši in večer spomin.

Slike se naredijo po fotografijah tudi, če so tiste že nekoliko obledele, in celo po takih, kjer je več oseb skupaj fotografiranih. Fotografije se nepoškodovane vrnejo. — Za dobro podobnost (sličnost) se jamči. Tudi slikam podobe svetnikov v vsakršni velikosti.

M. Ogerčnik v Celovcu,

kolodvorske ulice (Bahnhofstrasse) šte. 35.

ANTI-KOHOL

je edini, gotovo pomagajoči pomoček zoper še tako trdovratno pijančljivost; nema duha, torej se bolniku lahko brez njegove vednosti daje. Zdravilo je neškodljivo in čini najboljše uspeh. Zahvalna pisma ozdravljenih so na razpolaganje. Ena skatljica stane 3 gld., dvojna za zastarane bolezní 5 gld. Ako se denar naprej pošlje, plačamo mi stroške na pošti, ko zdravilo odpošljemo. Pristno zdravilo se dobi le: **Salvator-Apotheke, Gross-Beeskerek, Ungarn.**